

ЗНАЧЕННЯ РОБІТ ПРОФ. В.Л. КИРПІЧОВА В ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Радогуз С. А.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Значна кількість праць професора В.Л. Кірпи́чова мають історичне спрямування. Він неодноразово торкався нагальних соціально-економічних проблем, що стояли перед суспільством наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Високу історичну цінність мають його «директорські» виступи. Саме в цих роботах науковець висловив своє бачення того, якою має бути інженерна освіта, вказав на принципи, якими керувався при організації Харківського практичного технологічного інституту (ХПТІ), а згодом і Київського політехнічного інституту (КПІ).

У 1882 р. В.Л. Кірпи́чов у числі перших у Російській імперії наголосив на необхідності охорони життєдіяльності працівників на виробництві. Саме ініціативи В.Л. Кірпи́чова сприяли розвитку фабричного законодавства та розповсюдженню знань щодо охорони життєдіяльності на виробництві. Завдяки наполегливим зусиллям Віктора Львовича [4], предмет «Фабричної гігієни», було введено до навчальних програм ХПТІ, а згодом і інших технічних вишів країни.

В.Л. Кірпи́чов став одним із перших істориків машинобудівної галузі. У 1884 р. у «Віснику промисловості» було оприлюднено його розгорнуту публікацію «Машинобудування в Росії». О.О. Радциг слушно помітив, що стаття В.Л. Кірпи́чова «є важливим джерелом для будь-якого майбутнього історика російського машинобудування». У «Звіті про відрядження до Північної Америки» він окреслив враження від знайомства з промисловістю США де побував у 1893 р., як експерт на Всесвітній виставці, що проходила в Чикаго. Головним чинником, що призвів до значних успіхів промисловості США, В.Л. Кірпи́чов називав високу заробітну плату кваліфікованих робітників. Саме висока заробітна плата сприяла широкій механізації виробництва, використанню різноманітних машин, які б потребували мінімуму людського втручання.

На увагу заслуговують опубліковані виступи В.Л. Кірпи́чова на різноманітних урочистих зібраннях. Основний загальний зміст цих робіт присвячено історії становлення вищої технічної школи. У них вчений проголошував власне бачення перспектив розвитку інженерної освіти, вказував на наявні проблеми та варіанти їхнього вирішення. Окрему групу становлять роботи, присвячені вшануванню імен видатних науковців, та колег В.Л. Кірпи́чова: І.О. Вишнеградського, О.П. Бородіна, П.В. Кутурницького. Обмежений обсяг роботи не дозволяє широко дослідити ці роботи, які представляють інтерес насамперед для дослідників, які цікавляться життям названих особистостей.

Таким чином, проаналізувавши доробок В.Л. Кірпи́чова, можна стверджувати, що він був не лише талановитим науковцем та організатором вищої технічної школи. Названі праці тісно перепліталися з життєписом науковця тож вказують на його громадську позицію.